

CSW65

Commission on the Status of Women

WOMEN IN PUBLIC LIFE · EQUAL PARTICIPATION IN DECISION-MAKING

15-26 MARCH 2021 | END VIOLENCE · ACHIEVE GENDER EQUALITY | #CSW65

VN Commissie Status van de Vrouw

Briefing over de 65ste zitting van de Commissie.

Nederlandstalige Vrouwenraad
Middaglijnstraat 10, 1210 Brussel
+32 (0)2 229 38 19 www.vrouwenraad.be

 vrouwenraad
BESLIST FEMINIST

BRIEFING OVER DE 65STE ZITTING VAN DE COMMISSIE

DE VN COMMISSIE STATUS VAN DE VROUW (CSW)

WERKING

VOORBEREIDINGEN VAN DE 65STE ZITTING VAN DE CSW

VERSLAG VAN DE EXPERTEN

VERSLAG VN SECRETARIS-GENERAAL OVER GENDER EN DUURZAME ONTWIKKELING

DE 65STE ZITTING VAN DE COMMISSIE STATUS VAN DE VROUW

PROGRAMMA

AANGENOMEN BESLUITEN

TOEKOMSTIG WERKPROGRAMMA

66STE ZITTING VAN DE CSW (2022)

67STE ZITTING VAN DE CSW (2023)

68STE ZITTING VAN DE CSW (2024)

UIT DE WANDELGANGEN

De VN Commissie Status van de Vrouw (CSW)

In 1946 richtten de Verenigde Naties de [Commissie Status van de Vrouw](#) (CSW) op. De Commissie krijgt de opdracht om bij te dragen tot de bevordering van de mensenrechten van vrouwen.¹ De Commissie is de motor van belangrijke initiatieven voor de verbetering van de levensomstandigheden van vrouwen wereldwijd, waaronder de aanvaarding van het [Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen](#) (CEDAW 1979) en de organisatie van vier [Wereldvrouwenconferenties](#). Vanaf 1996 monitort en evalueert de CSW de uitvoering van de [aanbevelingen van de Vierde Wereldvrouwenconferentie](#) (Peking, 1995), vaak Peking Actieplatform genoemd.² In 2015 wordt daar [Agenda 2030](#) vanuit genderperspectief, de rechten en empowerment van vrouwen en meisjes, aan toegevoegd.³

De Commissie Status van de Vrouw bestaat uit 45 [leden](#): vertegenwoordigers van landen uit verschillende regio's van de wereld.⁴ De leden worden verkozen door de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties. Ze krijgen een mandaat voor vier jaar. België was van 1995 tot 2020 zonder onderbreking actief lid van de Commissie Status van de Vrouw.

Werking

De Commissie onderzoekt elk jaar twee thema's uit het Peking Actieplatform: een prioritair thema en een evaluatiethema. Over het prioritaire thema worden onderhandelde besluiten aangenomen. Onder het evaluatiethema wordt een stand van zaken opgemaakt over de uitvoering van eerdere besluiten van de CSW. De thema's worden vooraf vastgelegd door de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties.⁵ Elke vijf jaar wordt het Actieplatform in zijn totaliteit geëvalueerd. De zittingen volgen een vast stramien van voorbereidende vergaderingen, ministeriële rondetafels, interactieve dialogen en experten-panels over de gekozen thema's. De belangrijkste output van de zitting zijn de [Aangenomen Besluiten](#). Alle VN Lidstaten en instellingen worden geacht ze uit te voeren. Over de Aangenomen Besluiten wordt intens onderhandeld. Dit diplomatiek overleg verloopt de laatste jaren steeds moeilijker omdat vanuit meerdere hoeken het verzet tegen gendergelijkheid, gelijke rechten en vrijheden voor vrouwen, gegroeid is. In de marge van de zitting worden veelal ook enkele bijkomende resoluties aanvaard. Een andere output van de zitting zijn de samenvattingen van de voorzitter over de rondetafels en interactieve dialogen, met o.m. aanbevelingen voor verder te ondernemen actie.⁶ Over deze samenvattingen wordt niet onderhandeld.

Naast het officiële werkprogramma zijn er tal van nevenactiviteiten, waaronder een ngo-forum waarop civiele organisaties hun prioriteiten en standpunten over rechten van vrouwen en meisjes naar voren brengen. Ngo's kunnen ook [schriftelijk bijdragen](#) aan de zitting van de Commissie. In 2021 maakten 147 ngo's een mededeling over aan de Commissie. De bijdragen van de ngo's maken deel uit van de [officiële documenten](#) van de zitting.

¹ Economische en Sociale Raad (ECOSOC) van de Verenigde Naties, [Resolutie 11\(II\)](#) van 21 juni 1946.

² [ECOSOC besluit E/1996/96](#).

³ [ECOSOC besluit E/Res/2015/6](#).

⁴ Hierbij wordt rekening gehouden met een evenwichtige verdeling: 13 landen uit Afrika, 11 uit Azië, 9 uit Latijns Amerika en de Caraïben, 8 uit West Europa en andere staten en 4 uit Oost-Europa.

⁵ In 2020 werd een nieuw [meerjarenprogramma 2021-2024](#) aangenomen; zie document E/CN.6/2020/4.

⁶ Op het moment van het schrijven van dit artikel – begin april 2021 - stonden geen samenvattingen van de voorzitter online, maar stonden de [opnames](#) van de rondetafels online.

Vorbereidingen van de 65ste zitting van de CSW

In aanloop naar de 65ste CSW zitting werden een [zitting met experts](#) en twee [regionale voorbereidende vergaderingen](#) georganiseerd: één voor de regio Afrika en één voor de regio Latijns-Amerika en Caraïben. Er werden meerdere artikels en een [verslag van experts](#) gepubliceerd over het prioritaire thema van de zitting, alsook een [rapport van de VN Secretaris-generaal over de implementatie van de besluiten van de CSW over gender en duurzame ontwikkeling](#).

Verslag van de experts

Van 5 tot 8 oktober 2020 organiseerde UN Women overleg met experts over het prioritaire thema van de CSW zitting: de doeltreffende deelname van vrouwen aan besluitvorming en het bannen van geweld met oog op gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes. De bevindingen werden gebundeld in het [verslag van de experts](#). In dit verslag worden enkele belangrijke obstakels voor de gelijke deelname van vrouwen aan de besluitvorming aangehaald, maar het zwaartepunt ligt bij de aanbevelingen voor een betere uitvoering van het Peking Actieplatform en Agenda 2030. De aanbevelingen zijn in principe een inspiratiebron voor de Aangenomen Besluiten van de Commissie.

De experts stellen vast dat er sinds 1995 wel vooruitgang is geboekt inzake de deelname van vrouwen aan formele politieke besluitvorming, maar dat vrouwen wereldwijd nog steeds op talrijke obstakels botsen in de toegang tot macht en besluitvorming. Op sommige plaatsen is zelfs sprake van achteruitgang en hebben vrouwen minder toegang tot besluitvorming.⁷ Achter deze fenomenen schuilen sociale en culturele normen die de (gelijke) deelname van vrouwen aan macht en besluitvorming afwijzen, waaronder structurele en institutionele vormen van ongelijkheid zoals beperkte toegang tot middelen om een campagne te financieren, zorgverantwoordelijkheid, gebrek aan steun vanuit de familie, netwerken en relevante instellingen, naast alarmerende niveaus van geweld op vrouwen in het publieke domein.

Ze stellen ook vast dat zich een aardverschuiving heeft voorgedaan in de normen en waarden over het openbare leven en de genderrollen. Dit heeft in combinatie met het toegenomen zichtbaar leiderschap van vrouwen in de afgelopen 25 jaar, bijgedragen tot aanzienlijk verzet tegen de rechten van vrouwen. Het succes van autoritaire, populistische en traditionalistische partijen en leiders en hun toenemende politieke macht en invloed op het publieke debat en het beleid heeft de genderdiscriminatie en het geweld op vrouwen in het openbare leven in stand gehouden of opnieuw doen toenemen.⁸

De COVID-19 pandemie, de klimaatcrisis en aanhoudende gewapende conflicten hebben de rechten van vrouwen op vele plaatsen in de wereld verder ondermijnd.⁹ Dit moet aangepakt worden. Opdat vrouwen de mogelijkheid zouden hebben om volwaardig te participeren aan de besluitvorming en het publieke leven moeten inclusieve, zorgende, genderbewuste samenlevingen met gendergevoelige en genderbewuste instellingen, de norm zijn.

Het rapport bevat verder informatie over de gevolgen die de deelname van vrouwen aan besluitvorming heeft voor gendergelijkheid en over de rol van vrouwenorganisaties op dit domein. De experts laken ook het tekort aan gegevens en aan kennis over vrouwen en

⁷ [Women in parliament: 1995–2020 - 25 years in review](#); UN Women concept note EGM/CSW/2012/CN.

⁸ Conny Roggeband and Andrea Krizsan, [Democratic backsliding and backlash against women's rights: Understanding the current challenges for feminist politics](#), EGM/B+25/BGP.1 September 2019.

⁹ Policy brief, [The impact of COVID-19 on women](#). UN, [The World's Women 2020: Trends and Statistics](#).

besluitvorming, waaronder kennis over intersectionele uitdagingen voor de deelname van vrouwen aan besluitvorming.

Onder de talrijke pertinente aanbevelingen lezen we een opvallende oproep voor een Vijfde Wereldvrouwenconferentie en voor een wereldwijde hernieuwde coalitie die de rechten van vrouwen en meisjes verdedigt om, in al hun diversiteit, deel te nemen aan het openbare leven en de besluitvorming, om een eind te maken aan alle vormen van gendergebonden geweld, om de rechten van vrouwen veilig te stellen en om een antwoord te formuleren op de dreigingen van achteruitgang door middel van een geëigend beleid en gepaste fora.

Verslag VN Secretaris-Generaal over gender en duurzame ontwikkeling

In het verslag van de VN Secretaris-generaal over de uitvoering van de besluiten van de 60ste zitting van de CSW ¹⁰ gaat veel aandacht naar de impact van de COVID-19 pandemie op de rechten en empowerment van vrouwen en op het behalen van Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling. Er wordt nagegaan welke gevolgen de pandemie gehad heeft voor het regeringsbeleid op vlak van: de versterking van nationale instellingen en normatieve, wettelijke en beleidskaders voor gendergelijkheid; de financiering van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes; het leiderschap van vrouwen en de deelname van vrouwen aan de besluitvorming en de verzameling van gendergevoelige naar sekse opgesplitste gegevens in het kader van Agenda 2030 en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's).

De vaststelling is dat de Covid-19 pandemie grote uitdagingen met zich meebrengt voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes. Bestaande ongelijkheid en genderkloven werden versterkt. Sectoren waarin overwegend vrouwen werken, werden bovenmatig getroffen. Vrouwen die in de informele sector werken zijn bijzonder geraakt door de pandemie en de crisis omdat ze niet kunnen rekenen op sociale bescherming of bescherming tegen ontslag. Vrouwen stonden in de frontlinies van de zorg en tegelijk werden gezondheidsdiensten en zorgvoorzieningen door de pandemie ondermijnd. Geweld op vrouwen en meisjes nam wereldwijd toe. ¹¹

De Secretaris-generaal verwijst naar de Peking+25 evaluatie ¹² waaruit blijkt dat er wel enige vooruitgang werd geboekt in het terugdringen van de genderongelijkheid, maar dat de regeringen hun beloften uit 1995 niet nagekomen zijn en dat op sommige vlakken de toestand nu zelfs erger is dan destijds. Bij de implementatie van Agenda 2030 zien we een analoog verschijnsel: vóór COVID-19 was al een globale achterstand in de uitvoering van de SDG's en in het bijzonder inzake de genderdimensie van de SDG's, maar de pandemie en de daarmee samenhangende sociale en economische crisis heeft deze achterstanden verder versterkt. ¹³

¹⁰ Deze [Aangenomen Besluiten uit 2016](#) werden eerder ook al geëvalueerd tijdens de zitting van de Commissie Status van de Vrouw in 2019; zie rapport [E/CN.6/2019/4](#) van de VN Secretaris-Generaal over het verband tussen empowerment van vrouwen en duurzame ontwikkeling;

¹¹Jade Cochran and others, Addressing the economic fallout of COVID-19: pathways and policy options for a gender-responsive recovery, Policy Brief, No. 15 (New York, UN-Women, 2020); Bobo Diallo, Seemin Qayum and Silke Staab, COVID-19 and the care economy: immediate action and structural transformation for a gender-responsive recovery, Policy Brief, No. 16 (New York, UN-Women, 2020); and UN-Women, COVID-19 and violence against women and girls: addressing the shadow pandemic", Policy Brief, No. 17 (New York, UN-Women, 2020).

¹² Review and appraisal of the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action and the outcomes of the twenty-third special session of the General Assembly, Report of the Secretary-General; [E/CN.6/2020/3](#).

¹³ [The Sustainable Development Goals Report 2019](#); [The Sustainable Development Goals Report 2020](#).

Bijvoorbeeld. De ongelijkheid op vlak van inkomen en welvaart – een kwestie die vrouwen en meisjes disproportioneel raakt – is actueel in alle landen groter dan 25 jaar geleden. In 2020 namen voor het eerst in jaren ook de globale armoede en de armoedekloof tussen vrouwen en mannen weer toe: 71 miljoen mensen leven in extreme armoede en voor iedere 100 arme mannen zullen er naar verwachting 118 arme vrouwen zijn in 2021. Een trend die zich in de volgende jaren zal doorzetten: de verwachting is dat er in 2030 voor elke 100 arme mannen er 121 arme vrouwen zullen zijn. In het rapport staan hierover nog meer voorbeelden en cijfers.

De pandemie leidde na jaren van crisis, recessie, besparingen en toenemende ongelijkheid in het voorbije decennium tot bijkomende economische, politieke en ecologische instabiliteit en complexiteit. Een toekomstig scenario van verdere besparingen in de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg, onderwijs, sociale bescherming, gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes is niet uitgesloten, gezien de bestaande praktijk. Dit zal tegelijk de noden doen toenemen en het behalen van Agenda 2030 en de SDG's verder in het gedrang brengen. Zowel regeringen als internationale instellingen hebben als gevolg van de COVID-19 pandemie hun strategische doelstellingen bijgesteld. De meeste maatregelen die regeringen namen in respons op de pandemie en de daarmee samenhangende sociale en economische crisis zijn echter genderblind.¹⁴ Dit moet veranderen: zonder gendergelijkheid kunnen de SDG's niet gerealiseerd worden. Eén van de maatregelen die genomen moet worden is een verbeterde verzameling van naar sekse opgesplitste gegevens (met aandacht voor leeftijd, inkomen en andere kenmerken) en van genderstatistieken over o.m.: armoede, inkomen, onbetaalde arbeid, toegang tot, controle over en bezit van goederen en productiemiddelen, deelname aan alle niveaus van besluitvorming en geweld. Vandaag schieten zowel regeringen als de beschikbare set indicatoren¹⁵ tekort op dit domein. Bijvoorbeeld. Voor wat betreft SDG5 over gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes, beschikken slechts 4 op 10 landen over gegevens die toelaten om deze doelstelling te monitoren.

Kortom. Regeringen zijn blijven inzetten op de SDG's maar de uitvoering verloopt niet gelijkmatig en gefragmenteerd. Er blijven belangrijke genderkloven en ongelijkheden bestaan en in bepaalde gevallen namen extreme armoede en geweld op vrouwen en meisjes alarmerend toe. Vijf jaar na de aanvaarding van Agenda 2030 is de genderbewuste uitvoering van de SDG's niet volledig ingesloten in de nationale strategieën en statistieken en ook genderbudgeting blijft ondermaats. De financiële middelen voor gendergelijkheid en rechten van vrouwen schieten ernstig tekort. Vrouwen nemen niet evenredig deel aan het openbare leven en de obstakels voor hun deelname aan besluitvorming en macht blijven overeind. De verminderde steun voor vrouwenorganisaties heeft de mobilisatiekracht en actieve deelname van vrouwen aan het openbare leven wereldwijd verzwakt en kan vrouwen die de mensenrechten verdedigen nog meer blootstellen aan gevaar. Onvoldoende strategische en financiële investeringen in gendergelijkheid en empowerment van vrouwen die in de context van de pandemie nog acuter zijn geworden, hebben de vooruitgang in bereiken van de SDG's belemmerd. De crisis heeft kritieke tekortkomingen in de economische, sociale en gezondheidsstelsels aan het licht gebracht en de blijvende relevantie en dringende noodzaak van een versnelde uitvoering van de engagementen van Agenda 2030 onderstreept. Om verloren terrein te herwinnen, de veerkracht van vrouwen en meisjes op te bouwen en beslissende vooruitgang te boeken in het behalen van de SDG's zijn aanzienlijk meer maatregelen en meer financiering nodig.

¹⁴ Dit blijkt o.m. uit de [COVID-19 Global Gender Response Tracker](#), een project van UN Women en UNDP; het werd gelanceerd in september 2020 en bevat ook informatie over de Europese regio.

¹⁵ Voor slechts zes SDG's (1,3,4,5,8 en 16) zijn gendergevoelige indicatoren voorzien, zeven SDG's (6,7,9,12,14,15 en 17) zijn genderblind en vier SDG's (2,10,11 en 13) bevatten slechts enkele genderspecifieke indicatoren.

De 65ste zitting van de Commissie Status van de Vrouw

Programma

De 65ste zitting van de CSW vond plaats van 15 tot 26 maart 2021. Het prioritaire thema was “de volledige en doeltreffende deelname van vrouwen aan besluitvorming in het publieke leven, evenals de uitbanning van geweld voor het bereiken van gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes.” Daarnaast maakte de Commissie een de stand van zaken op over de uitvoering van de [Aangenomen Besluiten](#) van de 60ste zitting, m.n.: het verband tussen empowerment van vrouwen en duurzame ontwikkeling. Omwille van de COVID-19 pandemie verliepen de meeste vergaderingen virtueel.

Op het [officiële programma](#) stond een ministerieel segment met rondetafels over goede voorbeelden en faciliteren van volwaardige deelname van vrouwen aan de publieke besluitvorming. Daarnaast werd in interactieve dialogen gefocust op: bannen van geweld op vrouwen, allianties voor de volledige participatie van vrouwen aan het openbare leven, participatie en leiderschap van vrouwen in de heropbouw na COVID-19 en op het verband tussen empowerment van vrouwen en duurzame ontwikkeling. Er werden ook meerdere algemene debatten gehouden over de opvolging van de aanbevelingen van de Vierde Wereldvrouwenconferentie en er werd tijd en ruimte voorzien voor informele onderhandelingen over de besluiten van de zitting. Het programma van de officiële zitting vindt u [hier](#).

Naast het officiële deel van de zitting werden er nevenactiviteiten georganiseerd door diverse stakeholders, waaronder het [forum van niet-gouvernementele organisaties](#), met meer dan 700 virtuele initiatieven.

Op de website van UN Women vindt u alle [officiële documenten](#) van de zitting, waaronder de verslagen van de VN Secretaris-generaal: [verslag over vrouwen en besluitvorming en het stoppen van geweld op vrouwen](#) en [verslag van de over het verband tussen empowerment van vrouwen en duurzame ontwikkeling](#); de schriftelijke bijdragen van de niet-gouvernementele organisaties ¹⁶ en de [Aangenomen Besluiten](#).

Aangenomen Besluiten

De Commissie herhaalt in haar [besluiten](#) de steun voor internationale verdragen en engagementen voor de bevordering van rechten en empowerment van vrouwen en meisjes. Ze herbevestigt dat deze in belangrijke mate bijdragen tot duurzame ontwikkeling en het behalen van Agenda 2030. Ze erkent het belang van akkoorden zoals de Nieuwe Stedelijke Agenda, de Wereldtop voor sociale ontwikkeling, het akkoord van Parijs (klimaat) en de standaards van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) voor vrouwenrechten en ze herinnert aan enkele belangrijke besluiten voor de rechten van vrouwen waaronder de ‘vrouwen, vrede en veiligheid (WPS) agenda’.¹⁷ Er wordt opnieuw bevestigd dat alle beleid en alle programma’s in overeenstemming moeten zijn met de mensenrechten en fundamentele vrijheden van alle vrouwen en meisjes en dat elke persoon het recht heeft op economische, sociale, culturele en politieke ontwikkeling: er moet dringend gelijke aandacht gaan naar de bevordering, bescherming en volledige realisatie van burgerlijke, politieke, economische,

¹⁶ [Officiële documenten](#) E/CN.6/2021/NGO 1 t.e.m. 147.

¹⁷ Zonder evenwel Resolutie 1325 (en haar opvolgresoluties) van de VN Veiligheidsraad te vermelden. Dit stuitte op een veto van Rusland.

sociale en culturele rechten. Ze herhaalt dat Agenda 2030 op coherente wijze vorm moet krijgen, in overeenstemming met internationaal regels en engagementen, waaronder door de aannahme van samenhangende duurzame strategieën voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes.

Deelname aan besluitvorming en leiderschap

De Commissie benadrukt het belang van de gelijke en effectieve deelname van vrouwen aan de besluitvorming en als leidinggevende in alle beleid, op alle niveaus en op alle domeinen, zowel binnen de overheid als binnen niet-overheidsinstellingen en organisaties. Ze erkent dat genderongelijkheid gereflecteerd wordt in ongelijkheid in macht tussen vrouwen en mannen. In alle domeinen van de samenleving en dat ondanks vooruitgang in het aantal aangestelde en verkozen vrouwen, deze vooruitgang niet voldoende is. Ze erkent dat tijdelijke speciale maatregelen, quota en meer politieke wil nodig zijn om de voortgang inzake leiderschap en deelname aan besluitvorming van vrouwen op alle bestuursniveaus aanzienlijk te versnellen.

De Commissie onderstreept dat genderongelijkheid en discriminatie aangepakt moeten worden en dat indien vrouwen niet betrokken worden bij de besluitvorming, de beleidsresultaten waarschijnlijk ondoeltreffend zullen zijn, nadelig zelfs of schadelijk; en dat dit kan leiden tot schending van de mensenrechten van vrouwen en meisjes. Ze drukt ook haar bezorgdheid uit over het feit dat niet alle vrouwen en meisjes genieten van volledige en gelijke vertegenwoordiging en participatie.

De Commissie erkent het belang van de volwaardige betrokkenheid van vrouwen bij alle vredesprocessen en ze benadrukt dat volledige en gelijke deelname van vrouwen aan besluitvorming en in leidinggevende posities in het openbare leven samenhangt met het bannen van alle vormen van geweld op vrouwen en met betere prestaties van openbare instellingen en betere beleidsresultaten. Ze uit haar bezorgdheid over de frequentie van geweld tegen vrouwelijke politici, kiezers, kandidaten en verkiezingsbestuurders, rechters en leden van lokale, basis- en vrouwenorganisaties in het openbare leven en ze erkent dat alle vormen van geweld en discriminatie, ook in de digitale context, vrouwen belemmert om hun gelijk recht op deelname aan alle aspecten van het openbare leven uit te oefenen

Geweld

De Commissie veroordeelt met klem alle vormen van geweld op vrouwen en meisjes en ze herinnert eraan dat dit geweld geworteld is in historische en structurele ongelijkheden en in ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen. Ze herhaalt dat dit geweld alomtegenwoordig is en onvoldoende wordt erkend en gerapporteerd. Ze uit haar diepe bezorgdheid over het feit dat vrouwen en meisjes hierdoor mogelijk bijzonder kwetsbaar zijn voor geweld, armoede, beperkte toegang tot het recht, effectieve rechtsmiddelen en diensten, waaronder bescherming, rehabilitatie, re-integratie en toegang tot gezondheidszorg en ze herhaalt nogmaals dat geweld een belangrijke obstakel is voor het bereiken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes en dat dit het volledige genot van de mensenrechten en fundamentele vrijheden schendt, ondermijnt of teniet doet.

De Commissie erkent de groeiende impact van geweld op vrouwen in digitale contexten, met name, in de sociale media. Het gebrek aan preventieve en corrigerende maatregelen onderstreept de noodzaak aan actie van staten, in samenwerking met andere stakeholders. Ze is bezorgd over het hardnekkig voortbestaan van structurele belemmeringen, die de obstakels voor de doeltreffende deelname van vrouwen aan de besluitvorming en het openbare leven en voor het bannen van geweld vergroten. Ze merkt ook op dat er sneller vooruitgang moet worden geboekt om de SDG's tegen 2030 te behalen.

De Commissie erkent dat meervoudige en elkaar kruisende vormen van discriminatie en marginalisering een obstakel vormen voor de volledige en effectieve participatie en besluitvorming van vrouwen in het openbare leven en voor de uitbanning van geweld en ze benadrukt dat hoewel alle vrouwen en meisjes dezelfde mensenrechten hebben, ze omwille van verschillende contexten specifieke behoeften en prioriteiten hebben, die een gepaste respons vereisen. In aparte alinea's besteedt de Commissie aandacht aan vrouwen en meisjes met een handicap, aan inheemse vrouwen en meisjes, aan vrouwen en meisjes met een migratieachtergrond en aan vrouwen op het platteland.

COVID-19

De Commissie is bezorgd over het de disproportionele gevolgen van de COVID-19 pandemie voor vrouwen en meisjes: de pandemie heeft bestaande ongelijkheden versterkt en de sociale en economische positie van vrouwen en meisjes verzwakt, onder meer door hun toegang tot essentiële gezondheidsdiensten en tot educatie te belemmeren. Vooral meisjes liepen een risico om de school te verlaten en niet meer terug te keren, evenals een risico m.b.t. hun veiligheid, welzijn en levensonderhoud. Ze is diep bekommerd over de toenemende vraag naar onbetaalde zorg en huishoudelijke arbeid en over de toename van alle vormen van geweld en van schadelijke praktijken tijdens de lockdown, waaronder seksueel en gendergebonden geweld, genitale verminking, huwelijken op jonge leeftijd en kindhuwelijken. Ze is ook diep bezorgd over het feit dat deze onevenredige gevolgen de bestaande obstakels voor volwaardige deelname van vrouwen aan besluitvorming en het openbare leven vergroten.

De Commissie benadrukt de cruciale rol van vrouwen in de strijd tegen de COVID19 pandemie en voor het economisch herstel: vrouwen vormen de overgrote meerderheid van de eerstelijns gezondheid- en maatschappelijk werkers en leveren een wezenlijke bijdrage aan essentiële en openbare diensten. Ze erkent de noodzaak om de toegang van vrouwen tot waardig werk, rechtvaardige en gunstige arbeidsomstandigheden te waarborgen (m.i.v. leefbare lonen, gelijk loon voor gelijkwaardig werk en universele toegang tot sociale bescherming) door middel van nationale strategieën, beleid, actieplannen en toereikende middelen en ze benadrukt de noodzaak om in alle fasen van de COVID-19-respons en van het herstelbeleid gelijke participatie en leiderschap van vrouwen te versterken. De Commissie erkent dat de strijd tegen de pandemie een wereldwijde reactie vereist die uitgaat van solidariteit en hernieuwde multilaterale samenwerking, van duurzame en inclusieve herstelstrategieën en van volledig respect van de mensenrechten. Ze uit ook haar diepe bezorgdheid over de ongelijke verdeling van COVID-19-vaccins.

Te ondernemen actie

De Commissie roept alle betrokken actoren op om initiatieven en maatregelen te nemen om:

- normatieve, wettelijke en regelgevende kaders voor gendergelijkheid te versterken;
- geweld op vrouwen in het openbare leven te voorkomen en te bannen;
- gender-responsieve institutionele hervormingen te versterken;
- kwaliteitsvolle financiering voor de ondersteuning van de deelname van vrouwen aan het openbare leven te verhogen;
- de stem van vrouwen en hun inclusie in de participatie aan het openbare leven te versterken;
- de onderliggende oorzaken van genderongelijkheid en van obstakels voor de volledige en gelijke deelname van vrouwen aan te pakken.

Vele besluiten zijn algemeen geformuleerd en behoeven verdere uitdieping voor België en Vlaanderen. Bijvoorbeeld: "Ratificeer en geef volledig uitvoering aan het Verdrag over de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen en het Verdrag van de rechten van

het kind “ of nog “Neem maatregelen om de gelijke en volwaardige deelname van vrouwen aan de besluitvorming en in leidinggevende posities in politieke, economische, sociale en culturele leven te bereiken en hef alle structurele obstakels (institutionele, economische, sociale of culturele) op die participatie van vrouwen en meisjes belemmeren.”

Heel wat besluiten zijn herhalingen zoals de aanbeveling om maatregelen te nemen om een genderevenwicht te realiseren in leidinggevende posities in besluitvormingsorganen op alle niveaus en het inzetten van de strategie van gendermainstreaming in functie van het bereiken van gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen, of nog, het mainstreamen van een genderperspectief bij het ontwerpen, uitvoeren en monitoren van het overheidsbeleid.

De besluiten over gelijke deelname van vrouwen aan door de overheid ingerichte commissies, comités en werkgroepen op diverse domeinen en de expliciete vraag voor aandacht voor gendergelijkheid en voor de volwaardige deelname van vrouwen in en aan het klimaatbeleid bij de inrichting van de openbare ruimte, infrastructuur en diensten inzake het COVID-19 beleid en op gebied van digitale ontwikkelingen zijn eerder nieuw. In drie aparte alinea's vraagt de Commissie specifiek aandacht voor de rechten en participatie van vrouwen van Afrikaanse origine, van oudere vrouwen en van vrouwen en meisjes met een migratieachtergrond.

De officiële documenten en Aangenomen Besluiten van de Commissie vindt u op de [website CSW65](#) van UN Women.

Toekomstig werkprogramma

66ste zitting van de CSW (2022):

- Prioritair thema: innovatie en technologische verandering met het oog op het bereiken van gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes in het digitale tijdperk.
- Evaluatiethema: uitdagingen en kansen voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes op het platteland.¹⁸

67ste zitting van de CSW (2023)

- Prioritair thema : gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes in de context van de achteruitgang van het milieu en klimaatverandering.
- Evaluatiethema: empowerment van vrouwen en het verband met duurzame ontwikkeling.¹⁹

68ste zitting van de CSW (2024)

- Prioritair thema: gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes versnellen door middel van genderverantwoorde financiering en instellingen.
- Evaluatiethema: sociale bescherming, toegang tot publieke diensten en duurzame infrastructuur voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes.²⁰

¹⁸ Aangenomen Besluiten van de 62ste zitting van de CSW (2018)

¹⁹ Aangenomen Besluiten van de 60ste zitting van de CSW (2016).

²⁰ Aangenomen Besluiten van de 63ste zitting van de CSW (2019)

Uit de wandelgangen

Het is geen nieuws dat enkele landen en het Vaticaan sinds meerdere jaren hardnekkig pogingen ondernemen om via de Aangenomen Besluiten van de CSW de verworvenheden van het Peking Actieplatform terug te draaien. Jammer genoeg, niet helemaal zonder succes. Het verzet tegen gendergelijkheid of gelijke rechten voor vrouwen is met de jaren toegenomen. Een steeds grotere groep rechten en basisbegrippen wordt aangevallen en in vraag gesteld. Het groeiend succes van populistische, reactionaire en autoritaire leiders en regeringen is daar niet vreemd aan.

In tegenstelling tot wat men verwachtte, verliepen ook dit jaar de onderhandelingen van de zeer moeizaam. Daar waar het dispuut enkele jaren geleden vooral ging over seksuele rechten en seksuele reproductieve rechten (lees seksuele voorkeur, abortus, toegang tot anticonceptie) en over de invulling van het begrip 'gezin', werden dit jaar schaamteloos rechten zoals 'gendergelijkheid' en 'verbod op discriminatie' en zelfs verwijzingen naar 'verdragen van de ILO', 'democratie' en 'resolutie 1325 over vrouwen, oorlog en vrede' aangevallen en verworpen. Grote roerganger van het ondermijningsproces dit jaar was Rusland, dat systematisch trachtte om het proces te doen ontsporen en om bestaande internationale verplichtingen en engagementen voor de bevordering van de mensenrechten van vrouwen opnieuw in vraag te stellen en van tafel te vegen. Daarnaast lieten ook het Vaticaan, Irak, Cuba, Iran, Saoedi Arabië, Algerije en Nigeria zich niet onbetuigd. Sommige staten handelen uit overtuiging of onwetendheid, andere staten misbruiken de rechten van vrouwen als pasmunt in een 'spel' van macht en prestige tussen staten.

Zelfs al halen de aanvallende partijen niet alles binnen, ze belemmeren de hoognodige vooruitgang en verdere concrete engagementen. Daarom werd vorig jaar reeds - toen Trump nog de scepter zwaaide in de VS en de uitslag van de verkiezingen nog een grote onbekende was – beslist een parallel forum samen te roepen: [Generation Equality Forum](#).

[Generation Equality Forum](#) is een initiatief van UN Women, Mexico en Frankrijk. Het is een wereldwijde parallelle bijeenkomst van geëngageerde regeringen die de gelijke rechten en vrijheden voor vrouwen en meisjes effectief willen bevorderen. In nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld zal een eigen evaluatie gemaakt worden over dringend te nemen maatregelen voor gendergelijkheid en de uitvoering van het Peking Actieplatform. Deze wereldwijde parallelle dialoog biedt een belangrijke kans om vooruitgang te boeken en om het implementatietempo van de engagementen van de Vierde Wereldvrouwenconferentie (Peking 1995) te versnellen.

Het Forum startte op 29 maart 2021 in Mexico en zal afgesloten worden met een driedaagse zitting in Parijs, van 30.06 tot 2.07 2021. Het is de bedoeling om een feministische agenda aan te nemen, met concrete engagementen van regeringen voor gelijke rechten en vrijheden van vrouwen door de lancering van [Actiecoalities](#), die concrete en meetbare doelen en financiering voor gendergelijkheid voor de komende vijf jaar zullen voorzien.

De Europese Unie die namens de Lidstaten de onderhandelingen voert tijdens de CSW, steunt dit proces, zoals blijkt uit de Verklaring van haar vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties in New York.²¹

²¹ EU Statement: United Nations 65th Commission on the Status of Women: Closing Session - European External Action Service (europa.eu).